

AJALUGU

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli ajalooõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb huvi mineviku vastu;
- 2) tunneb oma kodukoha ajalugu, Eesti ajalugu, Euroopa ning maailma ajalugu ajastut kõige enam iseloomustavate sündmuste, protsesside ja isikute kaudu;
- 3) väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning oma rolli kultuuripärandi säilitajana ja edasikandjana ning määratleb end oma rahva liikmena;
- 4) leiab, üldistab, tõlgendab, kasutab ja hindab kriitiliselt ajalooteavet;
- 5) kasutab ajaloo põhimõisteid õiges kontekstis, eristab ajaloofakti tõlgendusest ja arvamusest, näeb ja sõnastab probleeme ning esitab neist lähtudes küsimusi ja pakub lahendusteid;
- 6) mõistab põhjuse-tagajärje, sarnasuse-erinevuse ja järjepidevuse olemust ning hindab allikate usaldusväärsust ajaloosündmusi ja -protsesse ning ajaloolist keskkonda analüüsides;
- 7) tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, kujundab ning põhjendab oma arvamust, analüüsib ja hindab oma tegevust ning näeb ja korrigeerib oma eksimusi;
- 8) tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike ja teabeallikaid, väljendab oma teadmisi ning oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kasutab õppetegevuses IKT vahendeid.

2. Õppeaine kirjeldus

Ajalooõpetuses omandavad õpilased kultuuriruumis ning ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õpilasi suunatakse teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi.

Põhikooli ajalooõpetus on kronoloogilis-temaatiline. Õppeaine algab sissejuhatava algõpetusega ning jätkub muinas- ja vanaaja, keskaja, uusaja ning lähiajaloo õppimisega. Eesti ajalugu õpitakse lõimituna maailma ajaloo kursusesse. Ainekavas eraldi esitatud Eesti ajaloo teemasid käsitletakse põhjalikult ja süsteemselt ning tõmmatakse paralleele maailma ajalooa. Käsitluse põhimõte on liikumine lähemalt kaugemale, alustades kodukoha ajaloost, kus on oluline luua käsitletava teema ja paikadega isiklik seos.

Ajalooõpetusel on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Põhikoolis tähtsustatakse õpilasele jõukohast, inimesekeskset ajalookäsitlust, eluolu ja kultuuri teiste ajalooõpetuse dimensioonide ees. Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega ei taotleta ajalooperioodidest tervikpildi kujunemist. Tähtis on luua sild mineviku ja nüüdisaja ajaloosündmuste ja -nähtuste vahel ning kujundada arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, nt kriisikollete olemust ning paljusid Eesti ajaloo probleeme.

22

Ajaloo mõistmisele aitavad kaasa ekskursioonid, õppekäigud, ajaloo- ja ilukirjandus, teater ja kino, meedia, internet, erinevad inimesed ning paigad. Seda kogemust koolis õpituga ühendades kujuneb õpilasel arusaam ajaloost. Õpilaste maailmapilti rikastab ainetevaheline integratsioon ning lähedaste teemade lõimitud käsitlemine, lähtudes erinevatest aspektidest.

Ajalooõpetuse kaudu kujundatakse erinevaid oskusi:

- 1) ajas orienteerumise oskus, oskus analüüsida ajaloolise keskkonna kujunemist;
- 2) ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamine;
- 3) küsimuste esitamine ajaloo kohta ning neile vastamine;
- 4) funktsionaalne kirjaoskus, kriitiline mõtlemine, arutlusoskus, järelduste tegemine ja seoste

loomine ning oma seisukoha kujundamine ja põhjendamine;

5) empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades; koostöö- ja konfliktlahendusoskus;

6) allikaanalüüs ja töö ajalookaardiga, info leidmine erinevatest teabeallikatest, selle kasutamine ja hindamine, suuline ja kirjalik eneseväljendus ning IKT vahendite kasutamine.

Oskuste kujundamine ajalooõpetuses on pidev protsess ning seda tehakse erinevate õppeteemade ja õppemeetodite kaudu. Oskuste taset kirjeldatakse kooliastme lõpul õpitulemustena.

Ajaloo mõistmise seisukohalt on tähtis kujundada võimet asetada end kellegi teise olukorda, vaadelda maailma kellegi teise seisukohast lähtudes. Ajalootundides peab õpilastele tutvustama erinevaid ajalookäsitlusi neist ühtki peale surumata. Mõistmaks, et ajalookirjutamine sõltub ajast ja ajalooürija seisukohast, tuleb kujundada kriitilist suhtumist erinevatesse mõtteviisidesse ning võrrelda ajaloosündmuste ja -nähtuste käsitlemist eri allikates.

Õppetegevuses on oluline rakendada mitmekesist metoodikat, mis võimaldab õpilastel aktiivselt osaleda õppetegevuses, arendada oma õpioskusi, teha järeldusi, kujundada ja väljendada oma arvamust ajaloosündmuste või -nähtuste kohta. Ajaloo probleemide analüüsimise kaudu rikastub väärtussüsteem, kujuneb rahvuslik ja kultuuriline identiteet, sallivus ja pooldav suhtumine demokraatlikesse väärtustesse, areneb õpilase ajalooline mõtlemine ning rikastub ajalooteadvus.

3. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

2. Kool võimaldab kasutada õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus) vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul.

3. Kool võimaldab kasutada ainekava eesmärke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid: ajalooatlased, kontuur- ja seinakaardid, allikakogumikud, käsiraamatud, elulooraamatud ja teabekirjandus, auvised, digitaliseeritud andmebaasid ja arhiivid, illustratiivne pildimaterjal (fotod, karikatuurid), IKT-põhised õppematerjalid.

3. Hindamine

II kooliaste

Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid peaksid olema mitmekesised, sisaldama suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, allikmaterjali ja piltidega, loovtööd ning jutustuse kirjutamist.

Ajalooallikatega töötades analüüsitakse lisaks allika sisule allika usaldusväärsusust info edasikandmisel. Üksikfaktide tundmisele tuleb eelistada olulisemate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid. Lühijutu ning kirjelduse puhul hinnatakse ülesehituse loogikat ja terviklikkust, mõistete ning märksõnade sobivust konteksti, stiili ja õigekirja.

Kuna 5. klassis ei taotleta süstemaatiliste teadmiste ega oskuste kujundamist, peab sama põhimõtet järgima ka hinnates. Kontrolltöödega ei kontrollita enam kui üht õpitut teemat korraga.

III kooliaste

Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid peaksid olema mitmekesised, sisaldama suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega, referaadi ja uurimistöö koostamist, loovtööd ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle hindamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväärse üle otsustamist. Üksikfaktide tundmisele tuleb eelistada olulisemate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid. Arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust

ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu. Kolmandas kooliastmes sobivad kontrolliks ja hindamiseks nii avatud kui ka etteantud vastusega ülesanded.

Ajalugu 5. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Kohustuslik teema / maht	Õpitulemused	Metoodilised soovitused	Soovitused lõimingu osas	Soovitused hindamise osas
Sissejuhatus 8 tundi				
1. Mis on ajalugu? 2. Aja mõõtmine. 3. Ajalooallikad. 4. Arheoloogia. 5. Arhiivid ja muuseumid.	Õpilane: 1. kasutab kontekstis aja mõistegaseonduvaid sõnu, lühendeid ja fraase sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number, ajaloo periodiseerimine; 2. teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest; 3. töötab lihtsamate allikatega; 4. kasutab kontekstis ajalooallikatega seonduvaid mõisteid kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas.	Vestlus, töö ajajoonega, sajandite määramine, töö visuaalsete materjalidega; töö eri liiki allikatega: esemed, objektid, pildid, tekstid; õppekäik arheoloogilise mälestisega / ajaloolise objektiga / koduloomuuseumiga tutvumiseks	Õppeained 1. Matemaatika: Rooma ja araabia numbrid, positiivsed ja negatiivsed arvud 2. Geograafia: informatsiooni leidmine kaardilt Pädevused 1. Analüüsib enda teadmisi ja oskusi. 2. Organiseerib õpikeskkonda ja hangib õppimiseks vajaminevat teavet. 3. Väljendab end selgelt ja asjakohaselt. Läbivad teemad 1. Teabekeskond 2. Keskkond ja jätkusuutlik areng	Daatumi märkimine sajandiga, kasutades nii araabia kui ka Rooma numbrit; sajandite arvutamine.
Eesti ajalugu 20 tundi.				
1. Eesti muinasaeg. 2. Ristisõjad Eestisse. 3. Hansa aeg. 4. Martin Luhter ja esimene eestikeelne raamat.	Õpilane: 1. tunneb mõningaid iseloomulikke sündmusi kodukoha ja Eesti ajaloost ning seostab neid omavahel;	Õpetaja selgitus, töö tekstiga ja kaardiga, vestlus; iseseisev töö õppetekstiga; kava koostamine; vestlus, iseseisev töö õpiku ja	Õppeained 1. Kunstiõpetus 2. Arhitektuur. 3. Kirjandus 4. Mütoloogia	Suuline eneseväljendus- oskus, seoste loomine, näidete toomine;

<ul style="list-style-type: none"> 5. Rootsi aeg ja hariduse levik. 6. Venemaa tugevnemine ja Vene aeg Eestis. 7. Eesti rahvuslik ärkamisaeg. 8. Eesti Vabariigi loomine. 9. II maailmasõda ja Eesti Vabariigi saatus. 10. Eesti NSV 11. Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine. 	<ul style="list-style-type: none"> 2. kirjeldab mõnda minevikusündmust ja inimeste eluolu minevikus; 3. leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid; 4. väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava ja lühijuttu; 5. kasutab ajalookaarti. 	<p>töövihikuga, kaart; ristsõna; kirjalik töö, vabakirjutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 5. Tehnoloogia-õpetus 6. Tehnika areng <p>Pädevus</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Mõistab põhjuseid, tagajärgi ning nendevahelisi seoseid. 2. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi. 3. Teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi. 4. Mõistab minevikus toimunu seoseid tänapäevaga. <p>Läbivad teemad</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Keskkond ja jätkusuutlik areng 2. Kultuuriline identiteet 3. Väärtused ja kõlblus 	<p>mõistete tundmine, näidete toomine mõistete juurde, isikute ja nende tegevuse tundmine.</p>
Vanaaeg 10 tundi				
<ul style="list-style-type: none"> 1. Vana-Egiptus. 2. Vana-Kreeka 3. Vana-Rooma. 4. Elu Pompeis. 5. Ristiusu teke. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. teab, milline oli vanaaja riiklik korraldus ning kes olid järgmised isikud: Tutanhamon ja Julius Caesar. 2. kirjeldab vanaaja elulaadi ja religiooni, tunneb Egiptuse, Rooma ja Kreeka kultuuri- ja teadussaavutusi meditsiinis, matemaatikas, astronoomias, oskab tuua näiteid kujutavast kunstist. 3. oskab näidata kaardil Egiptust, Kreekat ja Roomat 4. kirjeldab vanaaja ühiskonna- 	<p>Kava koostamine, kava järgi kirjutamine, lünkharjutused; juhitud kirjutamine, loovtöö, õpetaja selgitus, referaadi kava koostamine; töö õpikuga, töö tekstiga, viktoriin „Kuldvillak“</p>	<p>Õppeained</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Geograafia: Vahemeremaad 2. Kunst <p>Pädevus</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Võrdleb erinevate ajastute väärtushinnanguid ning aktsepteerib neid. 2. Teeb koostööd ja arvestab teisi. 3. Analüüsib oma teadmisi. <p>Läbivad teemad</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Kultuuriline identiteet – omakultuuri väärtustamine 2. Teabekeskkond – oskus 	<p>Suuline vastamine küsimustele; kaardi tundmine; jutukese kirjutamine.</p>

	<p>korraldust.</p> <p>5. saab aru muutustest, toob näiteid kultuuri arengu kohta ning mõistab selle tähtsust.</p> <p>6. püüab vaadelda maailma minevikus elanud inimeste pilgu läbi ning aru saada nende inimeste elulaadist.</p> <p>7. teab, kes oli Jeesus Kristus, mõistab kristluse tähtsust inimkonna ajaloos.</p> <p>8. mõistab vanaaja kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos; kasutab ajalookaarti.</p>		leida informatsiooni ja seda kriitiliselt hinnata	
Keskaeg 10 tundi				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Frangi riik. 2. Islami tekkimine. 3. Viikingid. 4. Vana-Vene riik ja Bütsants. 5. Ristisõjad. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kirjeldab keskaja inimeste eluolu; 2. leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid; 3. väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava ja lühijuttu; 4. kasutab ajalookaarti. 5. kirjeldab mõnda keskajasündmust; 6. kirjeldab mõnda keskaja ajaloost tuntud isikut ja tema tegevust. 	<p>Töö tekstiga, küsimuste koostamine;</p> <p>skeemi koostamine, õpetaja jutustus;</p> <p>võrdlus, esitlus</p>	<p>Õppeained</p> <p>Geograafia: kaardiõpetus</p> <p>Läbiv teema</p> <p>Teabekeskond – oskus leida informatsiooni ja seda kriitiliselt hinnata</p> <p>Pädevus</p> <p>Analüüsib põhjusi ja tagajärgi.</p>	<p>Kirjalik eneseväljendus, suuline eneseväljendus, faktiteadmised.</p>
Uusaeg 12 tundi				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Suured maadeavastused. 2. Kunst ja teadus. 3. Tehnika areng. 4. Keiser Napoleon. 5. Arstiteaduse edusammud. 6. Ameerika Ühendriigid. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iseloomustab olukorda Euroopas ja Ameerika Ühendriikides. 2. teab, millised muutused leidsid aset inimeste elus uusaja jooksul. 3. Selgitab Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide tagajärgi ja mõju. 4. oskab näha seoseid Eesti ajalooga. 	<p>Töö tekstiga;</p> <p>rühmatöö, õpilaste esitlused, arutlus, töö mõistetega, ajajoone koostamine;</p> <p>mõistekaart;</p> <p>kontuurkaardi täitmine, kokkuvõtte kirjutamine; küsimuste esitamine, jutustamine (suuline</p>	<p>Pädevus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analüüsib põhjusi ja tagajärgi. 2. Mõistad seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. <p>Läbivad teemad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuuriline identiteet – teadlik suhtumine teistesse 	<p>Suuline eneseväljendus, mõistete tundmine kokkuvõtte kirjutamine;</p>

		eneseväljendus).	kultuuridesse 2. Väärtused. 3. Teabekeskond – oskus leida informatsiooni.	
Lähiajalugu 10 tundi.				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Teaduse areng. 2. Heaoluühiskond. 3. Suhumine lastesse. 4. Maailm tänapäeval. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. iseloomustab olukorda maailmas 20.-21. sajandil. 2. teab, millised muutused leidsid aset inimeste elus pärast I ja II maailmasõda. 3. Selgitab tehnika ja teaduse arengu tagajärgi ja mõju. 4. oskab näha seoseid Eesti ajalooga. 	<p>Õpetaja jutustus;</p> <p>Esitlus, seosed Eesti ja kodukohaga; töö mõistetega, ajajoone koostamine; mõistekaart; kontuurkaardi täitmine, kokkuvõtte kirjutamine; küsimuste esitamine, jutustamine.</p>	<p>Õppeained</p> <p>Muusikaõpetus. Loodusained. Inimeseõpetus.</p> <p>Läbivad teemad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Väärtused ja kõlblus 2. Kultuur ja rahvuskultuur. 	<p>Iseloomustamine, võrdlemine, ajatelje koostamine.</p>

Ajalugu 6. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Kohustuslik teema/maht	Õpitulemused	Metoodilised soovitus	Soovitus	Soovitus
Sissejuhatus 2 tundi				
<p>1. Maa, inimene, aeg, ajaarvamine <i>1 tund</i></p> <p>2. Ajalugu ja ajalooallikad, allikmaterjalide tõlgendamine <i>1 tund</i></p>	<p>1. Mõistab, kuidas toimib ajaarvamine.</p> <p>2. Teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest.</p> <p>3. Töötab lihtsamate allikatega, kasutab ajalooallikatega seonduvaid mõisteid: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas.</p> <p><i>Aeg, muinasaeg, vanaaeg, sajand, aastatuhat, e.Kr, p.Kr, araabia numbrid, Rooma numbrid, ajalooperioodid.</i></p>	<p>Vestlus, töö ajajoonega, sajandite määramine, töö visuaalsete materjalidega;</p> <p>töö eri liiki allikatega: esemed, objektid, pildid, tekstid;</p> <p>õppekäik arheoloogilise mälestisega / ajaloolise objektiga / koduloomuuseumiga tutvumiseks</p>	<p>Õppeained</p> <p>1. Matemaatika: Rooma ja araabia numbrid, positiivsed ja negatiivsed arvud</p> <p>2. Geograafia: informatsiooni leidmine kaardilt</p> <p>Pädevused</p> <p>1. Analüüsib enda teadmisi ja oskusi.</p> <p>2. Organiseerib õpikeskkonda ja hangib õppimiseks vajaminevat teavet.</p> <p>3. Väljendab end selgelt ja asjakohaselt.</p> <p>Läbivad teemad</p> <p>1. Teabekeskond</p> <p>2. Keskkond ja jätkusuutlik areng</p>	<p>Daatumi märkimine sajandiga, kasutades nii araabia kui ka Rooma numbrit; sajandite arvutamine</p>
Muinasaeg 8.tundi				
<p>Muinasaja arengujärgud ja nende üldisloomustus <i>8 tundi</i></p> <p>1. Kiviaja inimese tegevusalad</p> <p>2. Põlluharimise algus, loomade kodustamine, käsitöö areng</p> <p>3. Metallide kasutusele võtmine</p>	<p>1. Kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid.</p> <p>2. Näitab kaardil ning põhjendab, miks ja mis piirkondades sai alguse põlluharimine.</p> <p><i>Kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, varanduslik ebavõrdsus, sugukond, hõim.</i></p>	<p>Õpetaja selgitus, töö tekstiga ja kaardiga, vestlus;</p>	<p>Õppeained</p> <p>1. Loodusõpetus: aed ja põld elukeskkonnana</p> <p>2. Tehnoloogia-õpetus: tehnika areng ajastute kaudu, lähtudes materjalidest ja töötlusviisidest</p> <p>3. Geograafia: põlluharimise esimesed piirkonnad kaardil,</p>	<p>Muinasaja inimeste eluviisi ja tegevusalade kirjeldamine; kontuurkaardi täitmise oskus: kus tekkis põlluharimine;</p>

Kohustuslik teema/maht	Õpitulemused	Metoodilised soovitus	Soovitused lõimingu osas	Soovitused hindamise osas
4. Eesti muinasaja üldiseloomustus: Pulli, Kunda 5. Kordamine	3. Teab, missuguseid muudatusi ühiskonnaelus tõi kaasa metallide kasutusele võtmine.	rühmatöö: nt vastastikune õpetamine; magnetkaardid	kiviaja asulad Eesti alal Pädevused 1. Mõistab inimese eluviisis ajaloo jooksul toimunud arengut ja väärtushinnanguid. 2. Teeb koostööd ja arvestada teisi. Läbivad teemad 1. Tehnoloogia ja innovatsioon 2. Väärtused ja kõlblus	mõistete kasutamine ja seletamine

Kohustuslik teema /maht	Õpitulemused	Metoodilised soovitus	Soovitused lõimingu osas	Soovitused hindamise osas
Vanad idamaad 19 tundi				
Vanaaja sisu ja üldisloomustus 2 tundi 1. Ajalised piirid 2. Looduslikud olud	1. Selgitab miks, kus ja millal tekkisid vanaaja kõrgkultuurid. 2. Oskab näidata kaardil Egiptust ja Mesopotaamiat.	Õpetaja selgitus, vestlus, töö tekstide ja kaardiga	Pädevused Analüüsib põhjusi ja tagajärgi. Läbivad teemad Keskkond ja jätkusuutlik areng	Kontuurkaardi täitmine ja kommenteerimine
Vana-Egiptus 8 tundi 1. Egiptuse riigikorraldus 2. Egiptus võimsuse tipul: Thutmosis III, Ramses II, Thutanhamon 3. Egiptlaste eluolu 4. Egiptlaste religioon 5. Egiptlaste kultuurisaavutused 6. Kordamine	1. Teab, milline oli vanaaja riiklik korraldus ning kes olid järgmised isikud: Thutmosis III, Ramses II, Tutanhamon. 2. Kirjeldab vanaaja elulaadi ja religiooni Egiptuse näitel, tunneb Egiptuse kultuuri- ja teadussaavutusi meditsiinis, matemaatikas, astronoomias, oskab tuua näiteid kirjandusest, kujutavast kunstist, teab Egiptuse püramiide. <i>Hieroglüüfkiri, vaarao, mummia, sfinks, tempel, püramiid, preester.</i>	Ajurünnak, mõistekaart, rühmatöö; iseseisev töö õppetekstiga; kava koostamine; vestlus, iseseisev töö õpiku ja töövihikuga, kaart; õpetaja jutustus; ristsõna; kirjalik töö, vabakirjutamine	Õppeained 1. Kunstiõpetus 2. Arhitektuur: püramiidid, templid 3. Kirjandus 4. Mütoloogia 5. Tehnoloogia-õpetus 6. Tehnika areng Pädevus 1. Mõistab põhjuseid, tagajärgi ning nendevahelisi seoseid. 2. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi. 3. Teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi. 4. Mõistab minevikus toimunu seoseid tänapäevaga. Läbivad teemad 1. Keskkond ja jätkusuutlik areng 2. Kultuuriline identiteet 3. Tehnoloogia ja innovatsioon	Mõistekaardi koostamine; Egiptuse valitsejate valitsemise sarnasuste ja erinevuste leidmine kirjeldusest; lühijutu kirjutamine: kuidas elati Vana-Egiptuses; kontrollimiseks avatud ja etteantud vastusega ülesanded, kaart, allikateksti analüüs, küsimused

			4. Väärtused ja kõlblus	
<p>Mesopotaamia 7 tundi</p> <p>1. Sumerid: linnad ja linnriigid, leiutised (ader, potikeder, ratas)</p> <p>2. Babüloonia: Hammurapi seadused</p> <p>3. Kultuurisaavutused Mesopotaamias, religioon</p> <p>4. Eluolu</p> <p>5. Kordamine</p>	<p>1. Teab, milline oli Mesopotaamia riiklik korraldus.</p> <p>2. Teab, kes oli Hammurapi.</p> <p>3. Mõistab vanaaja kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ning oskab tuua näited Mesopotaamia ajaloost.</p> <p>3. Kirjeldab vanaaja elulaadi Mesopotaamias.</p> <p><i>Babüloonia rippaiad, kiilkiri, linnriik, tsivilisatsioon.</i></p>	<p>Õpetaja selgitus, töö õpikuga ja kaardiga;</p> <p>töö allikaga;</p> <p>Hammurapi seadused;</p> <p>rühmatöö;</p> <p>ajurünnak, juhitud lugemine; vestlus</p>	<p>Õppeained</p> <p>1. Tehnoloogia-õpetus: ratas kui pöördeline leiutus inimkonna ajaloos</p> <p>2. Kunstiõpetus: keraamika. Skulptuur. Skulptuuride modelleerimine savist. Reljeef</p> <p>Pädevused</p> <p>1. Mõistab põhjuseid ja tagajärgi ning nendevahelisi seoseid.</p> <p>2. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi.</p> <p>3. Teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi.</p> <p>4. Mõistab minevikus toimunu seoseid tänapäevaga.</p> <p>Läbivad teemad</p> <p>1. Keskkond ja jätkusuutlik areng</p> <p>2. Kultuuriline identiteet</p> <p>3. Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>4. Väärtused ja kõlblus</p>	<p>Kontuurkaardi täitmine;</p> <p>Hammurapi seadused – teksti analüüs, küsimuste koostamine ja neile vastamine;</p> <p>lünkteksti täitmine;</p> <p>kontrollimiseks avatud ja etteantud vastusega ülesanded, kaart, allikateksti analüüs, küsimused</p>
<p>Iisraeli ja Juuda riik 2 tundi</p> <p>1. Ainujumala usk</p> <p>2. Vana Testament</p>	<p>1. Teab, et Iisraelis tekkis monoteistlik religioon.</p> <p>2. Teab, mis on Vana Testament.</p> <p><i>Mooses, Taavet.</i></p>	<p>TTS, õpetaja jutustus, töö tekstiga</p>	<p>Õppeained</p> <p>Kirjandus: piibllood, erinevate rahvaste müüdid</p> <p>Läbivad teemad</p> <p>1. Teabekeskkond</p> <p>2. Kultuuriline identiteet</p> <p>3. Väärtused ja kõlblus</p>	<p>Jutukese koostamine ja selle esitamine klassis</p>

<p>Kokkuvõtte Idamaade ajaloost</p>	<p>Mõistab, mida ühist ja iseloomulikku on Idamaade tsivilisatsioonides.</p>	<p>Venni diagramm: Egiptuse ja Mesopotaamia võrdlus; viktoriin</p>	<p>Pädevus 1. Mõistab põhjuseid ja tagajärgi ning nendevahelisi seoseid. 2. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi. 3. Teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi. 4. Mõistab minevikus toimunu seoseid tänapäevaga. Läbivad teemad 1. Keskkond ja jätkusuutlik areng 2. Kultuuriline identiteet 3. Tehnoloogia ja innovatsioon 4. Väärtused ja kõlblus</p>	<p>Kaardil Idamaade näitamine, kontuurkaardi täitmine, töö allikatega: tekstid, pildid, lünkteksti täitmine; kontrollimiseks avatud ja etteantud vastusega ülesanded, kaart, allikateksti analüüs, küsimused</p>
<p>Vana-Kreeka 20 tundi</p>				
<p><i>Vanim kõrgkultuur Euroopas</i> 2 tundi 1. Kreeka loodus ja rahvastik 2. Kreeta ja Mükeene kultuur</p>	<p>1. Oskab näidata kaardil Kreetat, Kreekat, Balkani poolsaart, Ateenat, Spartat, laienemine hellenismi ajal. 2. Teab, et Vana-Kreeka tsivilisatsioon sai alguse Kreeta-Mükeene kultuurist.</p>	<p>Õpetaja jutustus; töö kaardiga; kontuurkaart; magnetkaardid</p>	<p>Pädevus 1. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi. 2. Teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi. Läbivad teemad 1. Keskkond ja jätkusuutlik areng 2. Kultuuriline identiteet 3. Tehnoloogia ja innovatsioon 4. Väärtused ja kõlblus</p>	<p>Kontuurkaardi täitmisoskuse hindamine; sobivate märksõnade leidmine nähtuse või ühiskonna iseloomustamiseks</p>

<p>Kreeka linnriigid 8 tundi</p> <p>1. Ühiskonna-korraldus ja kasvatus Ateenas ning Spartas 2. Linnriikide nõrgenemine ja alistamine Makedooniale 3. Aleksander Suure sõjaretk ja maailmariigi tekkimine 4. Kordamine</p>	<p>1. Kirjeldab Vana-Kreeka ühiskonna-korraldust Ateena ja Sparta näitel, võrdleb neid kirjelduse põhjal. 2. Seletab ja kasutab järgmisi mõisteid: polis, rahvakoosolek, akropol, agora, türann, aristokraatia, demokraatia, kodanik, ori, hellenid. 3. Tunneb Aleksander Suure osa ajaloos, teab tema vallutuste tagajärgi ning oskab näidata riigi laienemist hellenismi perioodil. <i>Kultuur ja eluolu, kirjandus, teater, religioon, kunst, sport, eepos, olümpiamängud, tragöödia, komöödia, skulptuur, Trooja sõda, hellenid, arhitektuur, tähestik, Zeus, Herakles, Herodotos, Perikles.</i></p>	<p>Õpetaja jutustus, rühmatöö, Venni diagramm; õpetaja jutustus, rühmatöö, Venni diagramm, ristsõna, õiged/valed väited; jututäht, jutukese koostamine; aktiivõppemeetodid, nt TTS; empaatiaülesanne: päeviku või jutustuse koostamine</p>	<p>Õppeained Kirjandus: teater</p>	<p>Mõistete seletamine ja kasutamine; tabeli täitmine; jutukese, esitluse koostamine; Aleksander Suure sõjaretk; sündmuste ajaline järjestamine; sobivate märksõnade leidmine Aleksander Suure maailmariigi iseloomustamiseks</p>
<p>Vana-Kreeka kultuur ja eluolu 10 tundi</p> <p>1. Kultuur ja religioon Hellase maailma ühendajana 2. Religioon ja mütoloogia: Homerose kangelaseepika 3. Olümpiamängud 4. Ajalookirjutus ja filosoofia 5. Kreeka teater 6. Kunst: arhitektuur (Ateena akropol), skulptuur, vaasimaal</p>	<p>1. Teab Vana-Kreeka kultuuri ja eluolu iseloomulikke jooni järgmistes valdkondades: kirjandus, teater, religioon, kunst, sport. 2. Jutustab olümpia-mängudest ja kreeka kunstist. 3. Oskab nimetada tähtsamaid kreeka kultuuritegelasi. 4. Püüab vaadelda maailma minevikus elanud inimeste pilgu läbi ning aru saada nende</p>	<p>Segipaisatud faktid, laused või lõigud; kava järgi kirjutamine, õpetaja jutt, rühmatöö; tabeli koostamine; teeviit, lünkharjutused; tund muuseumis, rühmatöö, juhitud lugemine; küsimusmängud, sõnamängud</p>	<p>Õppeained 1. Kehaline kasvatus: olümpiamängud 2. Kirjandus: teatri võlumaailm, müüdid, eepos Pädevused 1. Mõistab põhjuseid ja tagajärgi ning nendevahelisi seoseid. 2. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi. 3. Teeb koostööd ning arvestab</p>	<p>Tabeli koostamine ja täitmine; osalemine muuseumitunni tegevuses; lühijutu või kirjelduse koostamine märksõnade toel; kontrollimiseks avatud ja</p>

<p>7. Hellenite igapäevaelu 8. Hellenistlik kultuur 9. Kordamine. Vana-Kreeka kultuuri tähtsus 10. Kordamine</p>	<p>inimeste elulaadist.</p>		<p>erinevaid arvamusi. 4. Mõistab minevikus toimunu seoseid tänapäevaga. Läbivad teemad 1. Tervis ja ohutus 2. Kultuuriline identiteet 3. Väärtused ja kõlblus Õppeained Kunstiõpetus: skulptuur, skulptuuride modelleerimine savist</p>	<p>etteantud vastusega ülesanded, kaart, allikateksti analüüs, küsimused</p>
<p>Vana-Rooma 20 tundi</p>				
<p>Rooma riigi tekkimine 8 tundi 1. Looduslikud olud 2. Rooma linna tekkimine 3. Kuningad, vabariigi algus</p>	<p>1. Teab Rooma riigi tekkelugu ning näitab kaardil Apenniini poolsaart, Vahemerd, Kartaagot ja Roomat. Konstantinoopol, Ida-Rooma, Lääne-Rooma. 2. Selgitab Rooma erinevaid riigikordi. <i>Vabriik, foorum, kapitolium, Colosseum, patriits, plebei, konsul, senat, rahvatribuun, orjandus, amfiteater, gladiaator, leegion, kodusõda, kristlus, piibel, Rooma õigus, provints, ladina keel.</i> <i>Romulus, Hannibal, Caesar, Augustus, Jeesus Kristus.</i></p>	<p>Õpetaja jutustus, töö kaardi ja kontuurkaardiga; õiged/valed väited; töö õppetekstidega, olulise leidmine, jutustamine</p>	<p>Pädevused 1. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi. 2. Teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi. Läbivad teemad 1. Keskkond ja jätkusuutlik areng 2. Kultuuriline identiteet 3. Tehnoloogia ja innovatsioon 4. Väärtused ja kõlblus</p>	<p>Kontuurkaardi täitmine; õppeteksti põhjal küsimustele vastamine; jutukese koostamine märksõnade abil</p>
<p>Rooma vabariik 4 tundi 1. Rooma vallutab Itaalia.</p>	<p>1. Oskab näidata kaardil Rooma riigi laienemist. 2. Teab, kuidas said roomlased</p>	<p>Teeviit, õiged/valed väited; õpetaja selgitus, töö kaardiga, segipaisatud faktid, laused või</p>		<p>Rooma vallutussõdade sündmuste järjestamine</p>

<p>2. Rooma vallutused Ida-Vahemere maades 3. Kodusõjad Roomas, Caesar, vabariigi lõpp 4. Kordamine</p>	<p>Vahemere maade valitsejateks. 3. Seletab, miks ja kuidas lõppes vabariigi ajajärk.</p>	<p>lõigud; rühmatöö „Sik-sak“; kava koostamine, kava järgi kirjutamine</p>		<p>ajaliselt; kava koostamine, kava järgi kirjutamine; kontrollimiseks avatud ja etteantud vastusega ülesanded, kaart, allikateksti analüüs, küsimused</p>
<p>Rooma keisririik 4 tundi 1. Ühiskondlik korraldus. Augustus 2. Rooma impeerium ja selle lõhenemine 3. Kordamine</p>	<p>1. Selgitab Rooma keisririigi valitsemiskorda. 2. Tunneb Rooma ühiskonna üldist arengut keisriajal. 3. Teab, miks lõhenes Rooma keisririik.</p>	<p>Magnetkaardid; õpetaja jutustus, töö tekstiga, kava koostamine; õiged/valed väited: vale väite parandamine õigeks</p>		<p>Sobivate märksõnade leidmine Rooma ühiskonna iseloomustamiseks; kava järgi jutustamine; allikateksti analüüsimine; kontrollimiseks avatud ja etteantud vastusega ülesanded, kaart, allikateksti analüüs, küsimused</p>
<p>Vana-Rooma kultuur ja eluolu</p>	<p>1. Iseloomustab eluolu ja kultuuri Rooma riigis, tunneb</p>	<p>Kava koostamine, kava järgi kirjutamine, magnetkaardid,</p>	<p>Õppeained</p>	<p>Referaadi</p>

<p>9 tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rahvas ja eluolu 2. Rooma kui impeeriumi keskus ja antiikaja suurlinn 3. Avalikud mängud 4. Rooma õigus 5. Kunst ja arhitektuur 6. Ristiusu teke. Uus Testament 7. Kordamine 8. Üldistav kordamine 	<p>rooma kultuuri tähtsamaid tegelasi.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Teab, kes oli Jeesus Kristus, mõistab kristluse tähtsust inimkonna ajaloos. 3. Tunneb olulisi sündmusi Euroopa ajaloost, seostab neid omavahel; mõistab vanaaja kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos; kasutab ajalookaarti. 	<p>lünkharjutused; juhitud kirjutamine, loovtöö, õpetaja selgitus, kaheosaline päevik, referaadi kava koostamine; RAFT; töö õpikuga, jututäht; töö tekstiga, lünkharjutused; viktoriin „Kuldvillak“</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjandus: müüdid, piiblilood 2. Emakeel: kõnekunst 3. Kunstiõpetus: arhitektuur, skulptuur <p>Pädevused Teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi.</p> <p>Läbivad teemad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuuriline identiteet 2. Tehnoloogia ja innovatsioon 3. Väärtused ja kõlblus 	<p>koostamine; vastuste leidmine õppeteksti abil; jutukese koostamine õppeteksti või allika põhjal; mõistete seletamine ja kasutamine; kontrollimiseks avatud ja etteantud vastusega ülesanded, kaart, allikateksti analüüs, küsimused</p>
--	--	---	---	--

Ajalugu 7. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Maailm keskajal (476–1492),

Kohustuslik teema /maht	Õpitulemused	Metoodilised soovitused	Soovitused lõimingu osas	Soovitused hindamise osas
<p>Maailm keskajal (476–1492), 50 tundi Keskaja koht maailma ajaloos 4.tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Keskaja ühiskonna üldisloomustus 2. Keskaja periodiseering 3. Ühiskonnakorraldus 4. Läänikord 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iseloomustab läänikorda, feodaalset hierarhiat, seisuslikku ühiskonda, naturaalmajandust ning talupoegade ja feodaalide elulaadi. 2. Seletab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>senjäär</i>, 	<p>Töö tekstidega, piltidega, jutustamine, kirjeldamine, seoste ja erinevuste leidmine eelmise ajalooperioodiga, töö ajajoonega, küsimuste koostamine, suuline arutus ja hinnangu andmine keskaja ühiskonnale</p>	<p>Pädevused Mõistab keskaja inimese eluviisi ja väärtushinnanguid.</p> <p>Läbivad teemad Keskond ja jätkusuutlik areng</p>	<p>Tekstist arusaamine, sündmuste kirjeldamine pildimaterjali põhjal, ajaloosündmuste paigutamine ajajoonele</p>

5. Keskaja eluolu ja maailmapilt	<i>vasall, feodaal, pärisori.</i>			
<i>Kirik ja kultuur keskajal</i> 8.tundi 1. Ristiusu õpetuse alused 2. Kiriku osa ühiskonnas 3. Ristisõjad 4. Keskaja ülikoolid ja teadus 5. Romaani ja gooti stiil 6. Kordamine	1. Iseloomustab kiriku osa keskaja ühiskonnas kultuuripärandi säilitajana ja maailmapildi kujundajana. 2. Nimetab ristisõdade eesmärgid ja tulemused. 3. Kasutab kontekstis mõisteid <i>paavst, patriarh, piiskop, preester, munk, nunn, romaani stiil, gooti stiil.</i>	Töö õppetekstidega, allikmaterjalidega, olulise leidmine, jutustamine, rühmatöö; kaardi analüüs; töö mõistetega; loovtöö: jutukese koostamine märksõnade abil	Õppeained Kunst: kirik kui sakraalehitis Pädevused Teeb koostööd ning arvestab teisi.	Loovtöö koostamine märksõnade abil ja mõistete kasutamine loovtöös; oskus teha koostööd
<i>Frangi riik</i> 5 tundi 1. Frangi riigi teke 2. Riik Karl Suure ajal 3. Frangi riigi jagunemine 4. Kolm tuumikala: Itaalia, Prantsusmaa ja Saksamaa 5. Kordamine	1. Iseloomustab Frangi riigi osatähtsust varakeskaegses ühiskonnas. 2. Teab, kes oli Karl Suur, ning kirjeldab tema tegevust. 3. Iseloomustab Frangi riigi jagunemist ja selle põhjusi.	Töö tekstidega, kaardi ja kontuurkaardiga, töövihikuga, jutustamine, võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine, töö ajajoonega, kava koostamine	Õppeained 1. Kunst: kaardipildi kujundamine 2. Geograafia: informatsiooni leidmine kaardilt Pädevused Analüüsib enda teadmisi ja oskusi.	Info kandmine kontuurkaardile, sündmuste paigutamine õigesse ajalisse järjekorda, kava koostamine teemal „Frangi riik Karl Suure ajal“
<i>Araablased</i> 4.tundi 1. Araabia ühiskond 2. Muhamed. Islam 3. Araabia kultuur ja selle mõju Euroopale	1. Iseloomustab araabia ühiskonda, kultuuri ja selle mõju Euroopale, näitab kaardil araablaste vallutusi. 2. Oskab kasutada islamiga seotud mõisteid <i>koraan, mošee, Meka.</i> 3. Teab, kes oli Muhamed, iseloomustab tema tegevust.	Töö tekstidega, olulise ja ebaolulise info eristamine, referaadi koostamine, töö kaardi, kontuurkaardi ja töövihikuga, referaadi suuline ettekanne	Õppeained Geograafia: araablaste vallutused Pädevused Peab lugu erinevate rahvaste traditsioonidest. Läbivad teemad Tervislik eluviis	Referaadi koostamine allikmaterjali põhjal, hinnangu andmine allikmaterjalile, referaadi esitlus

<p>Bütsants 6.tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bütsantsi tugevuse põhjused 2. Justinianus I 3. Vana-Vene 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oskab iseloomustada, kuidas kujunes Bütsantsi riik ning tekkis Vana-Vene riik. 2. Teab, kes oli Justinianus I, ning kirjeldab tema tegevust. 	<p>Töö tekstidega, ajajoonega, pildimaterjaliga, mõistete, kaardiga; seoste loomine, võrdlus, suuline arutus ja analüüs</p>	<p>Pädevused</p> <p>Mõistab ühiskonnas kehtivaid norme ja väärtusi.</p>	<p>Mõistete kasutamine kontekstis, jutukese koostamine, pildimaterjali põhjal „Bütsants Justinianus I ajal“</p>
<p>Linnad ja kaubandus 6 tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Linnade teke ja eluolu 2. Hansakaubandus Põhja-Euroopas 3. Tsunftikord 4. Linnade valitsemine 5. Kordamine 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teab, kuhu tekkisid keskaegsed linnad, iseloomustab keskaegse linna eluolu, tsunftikorda, linnade valitsemist, Hansa Liidu tegevust. 2. Kasutab kontekstis mõisteid <i>raad, tsunft, gild, Hansa Liit</i>. 	<p>Töö tekstidega, mõistete, kaardi ja pildimaterjalidega, pildianalüüs;</p> <p>loovtöö koostamine märksõnade abil „Olen (kaupmees ...) keskaegses linnas (Tallinnas ...)“;</p> <p>õppekäik keskaegsesse linna; muuseumis käik</p>	<p>Pädevused</p> <p>Mõistab erinevate keskkondade reegleid.</p> <p>Läbivad teemad</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p>	<p>Teemakohaste faktide ja mõistete tundmine, loovtöö kirjutamine: keskaegse linna eluolu kirjeldamine, oma hinnangu andmine, enda asetamine keskajal elanud inimese olukorda</p>
<p>Põhja-Euroopa 3 tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skandinaavia eluviis ja ühiskond 2. Viikingite retked 	<p>Kirjeldab viikingite elu ning nimetab ja näitab kaardil nende retkede põhisuundi.</p>	<p>Töö kaardi, kontuurkaardiga, skeemi või tabeli koostamine, jutustamine, kirjeldamine</p>	<p>Õppeained</p> <p>Geograafia: viikingite retked</p> <p>Pädevused</p> <p>Näeb probleeme ja otsib neile lahendusi.</p>	<p>Skeemi koostamine: „Viikingite retked“, skandinaavlaste eluviisi kirjeldamine</p>
<p>Eesti keskajal 8 tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eluolu muinasaja lõpus 2. Muinasmaakonnad 3. Muistne vabadusvõitlus ja ristiusustamine 4. Ühiskonna struktuur 5. Valitsemine 6. Liivi ordu. Linnad 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nimetab Eesti muinasmaakondi, suuremaid linnuseid, iseloomustab eestlaste eluolu muinasaja lõpul, Eesti ristiusustamist ja muistset vabadusvõitlust. 2. Kasutab kontekstis mõisteid <i>Mõõgavendade Ordu, Liivi Ordu</i>. 	<p>Töö tekstidega, kaardiga, töövihikuga, sündmuste ajaline järjestamine;</p> <p>õppekäik muuseumi, informatsiooni leidmine</p>	<p>Õppeained</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geograafia: Eesti muinasmaakonnad 2. Kirjandus: muistne vabadus-võitlus <p>Pädevused</p> <p>Analüüsib põhjusi ja tagajärgi.</p> <p>Läbivad teemad</p>	<p>Muinasmaakondade ja linnade tundmine kaardi järgi:</p> <p>arutus: eestlaste elu muinasaja lõpul: teemakohaste faktide tundmine, mõistete kasutamine</p>

7. Kordamine			Ühiskonna jätkusuutlik areng	
Keskaja ühiskond Inglismaa näitel 6 tundi 1. Parlamendi kujunemine Inglismaal 2. Eluolu keskajal 3. Kordamine	1. Iseloomustab keskaegset ühiskonda Inglismaa näitel. 2. Kasutab kontekstis mõistet <i>Inglise parlament</i> .	Töö kaardiga, tabeli koostamine, võrdlemine, seoste loomine, mõistekaardi koostamine	Pädevused Mõistab keskaegse ühiskonna reegleid ning analüüsib neid.	Keskaja ühiskonna põhijoonte tundmine: tabel „Keskaegne ühiskond: Inglismaa, Prantsusmaa, Saksamaa“

Kohustuslik teema/ maht	Õpitulemused	Metoodilised soovitused	Soovitused lõimingu osas	Soovitused hindamise osas
Maailm varauusajal (1492–1600), 20 tundi Ühiskond varauusajal 5 tundi 1. Tehnoloogia 2. Uue maailmapildi kujunemine: tehnoloogia areng, majandussuhted, humanism	1. Teab, kuidas mõjutasid varauusaegset ühiskonda maadeavastused ja tehnoloogia areng. 2. Teab, kes oli Leonardo da Vinci, oskab kasutada mõistet <i>humanism, renessanss</i> .	Töö pildimaterjaliga, jutustamine, kirjeldamine, põhjuse-tagajärje seoste leidmine, võrdlemine, mõistekaardi koostamine	Õppeained Kunst: Leonardo da Vinci Pädevused Oskab võrrelda eri ajastute väärtushinnanguid ning aktseptib neid. Läbivad teemad Tehnoloogia	Mõistekaartide koostamine: 1) uue maailmapildi kujunemise eeldused; 2) tehnoloogilised saavutused.

3. Kujutav kunst, Leonardo da Vinci				
<p>Suured maadeavastused 5 tundi</p> <p>1. Ameerika avastamine 2. Maade-avastuste tähendus Euroopale ja Euroopa mõju avastatud maades 3. Kordamine</p>	<p>1. Teab maadeavastuste tähendust Euroopale ning Euroopa mõju avastatud maades. 2. Teab, kes oli Kolumbus.</p>	<p>Töö kaardiga, mõistekaardi koostamine, referaadi koostamine, põhjuse-tagajärje seoste leidmine</p>	<p>Õppeained Geograafia: maadeavastused Pädevused Mõistab tehnoloogiliste komponentide osa ühiskonna arengus. Läbivad teemad Tehnoloogia ja innovatsioon</p>	<p>Kaarditundmine, maadeavastuste eeldused, põhjused ja tagajärjed, seoste loomine nende vahel, mõju ühiskonna arengule</p>
<p>Reformatsioon 5 tundi</p> <p>1. Reformatsioon Saksamaal 2. Martin Luther</p>	<p>1. Teab, kuidas mõjutas reformatsioon varauusaegset ühiskonda ning kes oli Martin Luther. 2. Seletab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>reformatsioon, protestandid, luteri usk</i>.</p>	<p>Töö pildimaterjaliga, pildianalüüs, informatsiooni otsimine, suuline arutlus</p>	<p>Pädevused Väärtustab ühiskonnas toimunut ning oskab rakendada teavet õppetöös.</p>	<p>Suuline arutlusoskus, sündmuste kirjeldamine pildi järgi</p>
<p>Eesti 16. sajandil 5 tundi</p> <p>1. Reformatsioon 2. Haldusjaotus ja linnad 3. Liivi sõja põhjused ja tulemused 4. Kordamine</p>	<p>1. Iseloomustab Eesti arengut 16. sajandil, teab reformatsiooni mõju ja linnade arengut. 2. Selgitab Liivi sõja põhjusi ja tulemusi.</p>	<p>Rühmatöö, õppemängud, sündmuste ajaline järjestamine, hinnangu andmine; kokkuvõtte õppeaastast</p>	<p>Õppeained Geograafia: Eesti haldusjaotus 16. sajandil Pädevused Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlik areng</p>	<p>Kaardi tundmine: Eesti haldusjaotus pärast Liivi sõda; keskaja kõige olulisemate faktide tundmine; omapoolse hinnangu andmine sellele ajalooperioodile</p>

Ajalugu 8. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Kohustuslik teema / maht	Õpitulemused	Metoodilised soovitused	Soovitused lõimingu osas	Soovitused hindamise osas
<i>Sissejuhatus 1 tund</i>				
Sissejuhatus	Tuletab meelde olukorda keskaja lõpus.	Töö kaardiga	Pädevus Analüüsib oma teadmisi.	Seoste loomise oskus
<i>Usaegse ühiskonna põhjooned Euroopas 9 tundi</i>				
1. Absolutismi kujunemine 2. Absolutism Prantsusmaal, Louis XIV 3. Valgustusfilosoofia 4. Inglise kodusõda ja restauratsioon 5. Inglismaa ja Prantsusmaa 18. sajandil 6. Valgustatud absolutism Preisimaa näitel, Friedrich II 7. Kordamine ja teadmiste kontroll	1. Saab aru, kuidas kujunes absolutism. 2. Seletab mõistet, oskab iseloomustada absolutistlikku valitsemist. 3. Selgitab valgustuse sisu ning teab, kes oli Voltaire. 4. Nimetab kodusõja pooled, selgitab, miks puhkes kodusõda. 5. Iseloomustab parlamentaarset monarhiat õiguste deklaratsiooni põhjal. 6. Iseloomustab valgustatud absolutismi, toob näiteid Friedrich II tegevuse kohta. 7. Selgitab mõisteid, oskab tuua näiteid ja iseloomulikke tunnuseid, seostada mõistetega isikute tegevust ning anda hinnangut.	Minu definitsioon; töö skeemiga; absolutismi tunnuste juurde näidete otsimine; töö tekstiga, teineteise õpetamine; õpetaja selgitused, iseloomulike joonte leidmine parlamentaarse monarhia kohta; võrdlus, õpetaja selgitused; küsimuste koostamine ja neile vastamine: mõisted, isikud, valitsemisviiside võrdlus	Õppeained 1. Kunstiõpetus: Versailles' loss 2. Geograafia: kaardiõpetus 3. Inglise keel: riiklikud sümbolid Pädevus 1. Näeb probleeme ja otsib lahendusi. 2. Teeb koostööd ning arvestab teisi. 3. Analüüsib oma teadmisi. Läbivad teemad Väärtused ja kõlblus; jätkusuutlikkus	Suuline eneseväljendus- oskus, seoste loomine, näidete toomine; mõistete tundmine, näidete toomine mõistete juurde, isikute ja nende tegevuse tundmine
<i>Eesti Rootsi ja Vene riigi koosseisus 9 tundi</i>				
1. Valitsemine: keskväim ja aadli omavalitsus 2. Põhjasõda 3. Peeter I, Balti erikord 4. Eesti talurahvas 17. ja 18. sajandil 5. Muutused majanduses ja poliitikas 6. Vaimuelu (religioon, haridus, kirjasõna) 7. Kordamine ja teadmiste kontroll	1. Selgitab, kuidas kehtestati Rootsi võim ja kujunes kaks kubermangu, ning iseloomustab aadli omavalitsust. 2. Teab, mis olid Põhjasõja tagajärjed Eestile. 3. Selgitab Balti erikorra olemust. 4. Teab, mis muutused toimusid Eesti talurahva elus Rootsi ja Vene ajal. 5. Võrdleb majandust ja poliitikat Rootsi ning Vene ajal 18. sajandil.	Kordamine: Liivi sõja tagajärjed, töö tekstiga; kava koostamine, töö kaardiga; võrdlus sõjaeelse olukorraga, Venemaaga; Venni diagramm, sarnane ja erinev Rootsi ning Vene ajal; iseseisev töö tekstiga, Põltsamaa kui manufaktuuritööstuse keskus; võrdlus: Balti erikord, Katariina II	Õppeained 1. Geograafia: Läänemere maad 2. Eesti keel: talurahvakoolid, nõiaprotsessid, rahvaluule Pädevus 1. Võrdleb erinevate ajastute väärtushinnanguid ning aktsepteerib neid. 2. Teeb koostööd ja arvestab	Suuline vastamine küsimustele; kaardi tundmine; arutluse kirjutamine talurahva olukorra teemal

	<p>6. Teab, mis muutused toimusid Eesti hariduses ja kultuuris Rootsi ning Vene ajal.</p> <p>7. Saab aru muutustest, toob näiteid kultuuri arengu kohta ning mõistab selle tähtsust.</p>	reformid	<p>teisi.</p> <p>3. Analüüsib oma teadmisi.</p> <p>Läbivad teemad</p> <p>1. Kultuuriline identiteet – omakultuuri väärtustamine</p> <p>2. Teabekeskond – oskus leida informatsiooni ja seda kriitiliselt hinnata</p>	
USA iseseisvumine 4 tundi				
<p>1. Iseseisvumise eeldused</p> <p>2. Iseseisvussõda</p> <p>3. USA riiklik korraldus</p>	<p>1. Kirjeldab kolooniate rajamist Põhja-Ameerikasse.</p> <p>2. Teab, kuidas tekkisid Ameerika Ühendriigid.</p> <p>3. Iseloomustab Ameerika Ühendriikide riigikorraldust.</p>	<p>Töö tekstiga, küsimuste koostamine;</p> <p>skeemi koostamine, õpetaja jutustus;</p> <p>võrdlus Inglismaaga, esitlus</p>	<p>Õppeained</p> <p>Geograafia: kaardiõpetus</p> <p>Läbiv teema</p> <p>Teabekeskond – oskus leida informatsiooni ja seda kriitiliselt hinnata</p> <p>Pädevus</p> <p>Analüüsib põhjusi ja tagajärgi.</p>	Kirjalik eneseväljendus
Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni ajastu 10 tundi				
<p>1. Prantsuse revolutsiooni põhjused</p> <p>2. Revolutsiooni algus, vabariik, jakobiinide diktatuur, revolutsiooni lõpp</p> <p>3. Napoleon Bonaparte, tema reformid, Napoleoni sõjad</p> <p>4. Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade tähtsus Euroopa ajaloos</p> <p>5. Viini kongress</p> <p>6. Kordamine ja teadmiste kontroll</p>	<p>1. Iseloomustab olukorda Prantsusmaal revolutsiooni eelõhtul, hindab valgustuse mõju ja III seisuse olukorda.</p> <p>2. Toob esile ühiskonna ümberkorraldamise võimalusi reformide ja revolutsiooni teel ning saab aru, mille poolest need erinevad.</p> <p>3. Selgitab Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide tagajärgi ja mõju.</p> <p>4. Teab, mis ümberkorraldused majanduses, eluolus ja valitsemises levisid Euroopasse.</p> <p>5. Teab Viini kongressiga seotud Euroopa ümberkorraldamise põhimõtteid.</p> <p>6. Teeb vahet revolutsioonil ja reformil,</p>	<p>Töö tekstiga;</p> <p>rühmatöö, õpilaste esitlused, diskussioon, töö mõistetega, ajajoone koostamine;</p> <p>esitlus;</p> <p>mõistekaart;</p> <p>kontuurkaardi täitmine, kokkuvõtte kirjutamine; küsimuste esitamine, jutustamine (suuline eneseväljendus)</p>	<p>Pädevus</p> <p>1. Analüüsib põhjusi ja tagajärgi.</p> <p>2. Mõistad seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.</p> <p>Läbivad teemad</p> <p>1. Kultuuriline identiteet – teadlik suhtumine teistesse kultuuridesse</p> <p>2. Väärtused ja kõlblus – mõtlemise ja argumenteerimis- oskuse arendamine, asjakohase teabe kogumine ning üldistuste tegemine</p> <p>3. Teabekeskond – oskus</p>	<p>Suuline eneseväljendus, mõistete tundmine kokkuvõtte kirjutamine;</p> <p>Teeb vahet revolutsioonil ja reformil ning teab, mis ümberkorraldused majanduses, eluolus ja valitsemises levisid Euroopasse.</p>

	teab, mis ümberkorraldused majanduses, eluolus ning valitsemises levisid Euroopasse.		leida informatsiooni ja seda kriitiliselt hinnata 4. Kodanikualgatus	
Kultuur				
Barokk, klassitsism Mõisted: seisuslik riik, Vestfaali rahu (kaart), valgustus, reform, revolutsioon, restauratsioon, absolutism, parlamentarism, Napoleon, Louis XIV, Peeter I, Voltaire.	Iseloomustab baroki ja klassitsismi stiilide põhijooni	Esitlus, seosed Eesti ja kodukohaga	Õppeained Kunstiõpetus: baroki ja klassitsismi iseloomulikud jooned, näited Läbivad teemad 1. Kultuuriline identiteet – omakultuuri väärtustamine, teadlik suhtumine teistesse kultuuridesse 2. Väärtused ja kõlblus 3. Teabekeskond – oskus leida informatsiooni ja seda kriitiliselt hinnata	Iseloomustamine, kunstistiilile iseloomulike näidete toomine, võrdlemine
Industriaal-ühiskonna kujunemine 4 tundi 1. Tööstuslik pööre, vabrikutootmine	1. Teab majanduse arengu iseloomulikke tunnuseid ajaloo vältel, oskab iseloomustada muutusi tootmises seoses tööstusliku pöördega, oskab nimetada tähtsamaid tehnikasaavutusi ning toob esile tööstusliku pöörde positiivsed ja negatiivsed tagajärjed/tulemused.	Ajurünnak, töö tekstidega, piltidega, kaardiga, küsimuste ja tabeli koostamine, (võimaluse korral mõnes ettevõttes käimine)	Õppeained 1. Tehnoloogia-õpetus 2. Kirjandus 3. Kunst Pädevus 1. Analüüsib põhjusi ja tagajärgi. 2. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.	Tekstist arusaamine, küsimuste koostamine, järelduste tegemine, hinnangu andmine
2. Linnastumine, sotsiaalsed olud	2. Iseloomustab tööstusliku pöördega seotud muutusi linnaelus ning toob esile muudatused sotsiaalsetes oludes.	Magnetkaart või mõistekaart	2. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. Läbivad teemad 1. Tehnoloogia 2. Väärtused ja kõlblus 3. Jätkusuutlik areng	Mõistekaardi koostamine, selle analüüs
3. 19. sajandi poliitilised õpetused	3. Seletab ja kasutab mõisteid <i>liberalism</i> , <i>konservatism</i> , <i>sotsialism</i> .	Empaatiatülesanne või rühmatöö		Loovtöö kirjutamine või koostamine, koostöö tegemine
Rahvuslus ja rahvusriigid 4 tundi	1. Iseloomustab rahvusliku liikumise eeldusi ja põhjusi Euroopas ning teab	Töö kaardiga, jutustamine, kirjeldamine, esitlus;	Õppeained 1. Kunst	Seoste loomine, järelduste

<ol style="list-style-type: none"> 1. Rahvusluse tõus Euroopas 2. Rahvusriigi loomine Saksamaa näitel 3. Saksa keisririik 4. Kordamine 	<p>tulemusi.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kirjeldab Saksa rahvusriigi loomist. 3. Iseloomustab Saksa keisririigi sisepoliitikat, majandust ja välispoliitikat. 	<p>töö kaardiga, tabeli koostamine; töö kaardiga ja tekstidega</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Kirjandus: elulood, olustikukirjeldus 3. Muusika: rahvushümnid 4. Emakeel: tekstianalüüs, suuline eneseväljendus-oskus <p>Pädevus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mõistab ühiskonnas kehtivaid norme ja väärtusi. 2. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. <p>Läbivad teemad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuuriline identiteet 2. Kodanikualgatus 	<p>tegemine; tabeli koostamine; teksti analüüs, kontuurkaardi täitmine; arutluse kirjutamine märksõnade alusel</p>
<p><i>Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul 10 tundi</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vene impeeriumi äärealade poliitika 2. Talurahvaseadused 3. Rahvuslik ärkamine: eeldused, liidrid, üritused 4. Venestusaeg 5. 1905. aasta revolutsiooni tagajärjed 6. Kordamine 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldab Vene tsaaririigi poliitikat Balti kubermangudes. 2. Iseloomustab talurahva õigusliku seisundi muutumist ja teab talurahvaseaduste tähtsust. 3. Teab rahvusliku ärkamisaja eeldusi, iseloomustab liidrite tegevust ning kirjeldab tähtsamaid üritusi. 4. Teab venestusaja mõju Eesti elule 19. sajandi lõpus. 5. Toob esile 1905. aasta revolutsiooni mõju ja tagajärjed Venemaal ning Eestis. <p>1. Näitab kaardil Esimeses maailmasõjas osalenud riikide liite ning iseloomustab riikide rahvusvahelist positsiooni ja suhteid.</p>	<p>Töö kaardiga, tekstidega; ajurünnak, TTS-meetod; Rühmatöö või referaat, muuseumis käik; küsimuste koostamine</p>	<p>Õppeained</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjandus: teksti analüüs 2. Geograafia: Eesti ja Euroopa kaart 3. Kunst: olustik 4. Emakeel: suuline eneseväljenduoskus 5. Muusika: rahvuslik muusika, laulupidu <p>Pädevus</p> <p>Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.</p> <p>Läbivad teemad</p> <p>Ühiskonna jätkusuutlik areng; kodanikualgatus – kampaaniad, seltsiliikumine, kultuuriline identiteet – rahvusliku ärkamisaja üritused</p> <p>Õppeained:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geograafia: Euroopa ja 	<p>TTSi põhjal järeltöö tegemine; referaadi või rühmatöö koostamine ja esitus; sündmuste ja protsesside kirjeldamine, analüüsimine ning hinnangu andmine</p>

<p><i>1 maailmasõda</i> <i>13 tundi</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uue jõudude vahekorra kujunemine Euroopas 2. Sõja põhjused, käik ja tagajärjed 3. Maailmasõja mõju Eestile 4. Eesti iseseisvumine 5. Kordamine <p><i>Kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi algul</i> <i>4 tundi</i></p> <p>Mõisted: rahvusriik, monopol, linnastumine, rahvuslik liikumine, venestamine, autonoomia, Antant, Kolmikliit, liberalism, konservatism, sotsialism.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Teab Esimese maailmasõja põhjusi, käiku ja tagajärgi. 3. Teab Eesti iseseisvumise protsessi ja kirjeldab sündmusi. <p>Teab ning iseloomustab 19. sajandi ja 20. sajandi alguse tähtsamaid kultuurisaavutusi.</p>	<p>Töö kaardiga, jutustus; töö kaardiga, tabeli koostamine; rühmatöö (ajalehe koostamine), esitlus</p> <p>Mõistekaardi ja magnetkaardi koostamine, lühireferaadi koostamine</p>	<p>maailma kaart</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kirjandus: olustik, ilukirjandus, biograafiline inimene sõjas valikute ees 3. Loodusteadused: teaduse ja tehnika areng 4. Kunstiõpetus: realism, impressionism <p>Pädevused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mõistab ühiskonnas kehtivaid norme ja väärtusi. 2. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. 3. Teeb koostööd ning arvestab erinevaid seisukohti. <p>Läbivad teemad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnoloogia 2. Väärtused ja kõlblus 	<p>Jutustamine, kontuurkaardi täitmine; tabeli põhjal arutluse kirjutamine</p> <p>Rühmatöö koostamine ja esitlus</p>
--	---	--	--	---

Ajalugu 9. kl 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Kohustuslik teema /maht	Õpitulemused	Metoodilised soovitused	Soovitused lõimingu osas
Maailm kahe maailmasõja vahel 1919–1939 25 tundi			
<i>Rahvusvaheline olukord Esimese maailmasõja järel 3 tundi</i> 1. Pariisi rahukonverents 2. Poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda 3. Rahvasteliidu tegevus ja mõju 4. Sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas.	1. Näitab kaardil Esimese maailmasõja järel toimunud territoriaalseid muutusi (Versailles' süsteem). 2. Nimetab rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastatel.	Töö ajalookaardiga, tekstidega, allikmaterjaliga; seoste ja erinevuste leidmine eelmise ajalooperioodiga, töö ajajoonega, küsimuste koostamine, arutlus ja hinnangu andmine Esimese maailmasõja järgsele ühiskonnale	Pädevused 1. Mõistab sõjajärgse inimese eluviisi ja väärtushinnanguid. 2. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus Õppeained Geograafia: Euroopa ja maailma poliitiline kaart
<i>Maailmamajandus 2 tundi</i> Ülemaailmse majanduskriisi põhjused, olemus ja tagajärjed		Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) majanduskriisi üle	Pädevused Näeb probleeme, analüüsib põhjusi ja tagajärge. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus, tehnoloogia ja innovatsioon Õppeained Kirjandus: kirjeldused majanduskriisist
<i>Demokraatia ja diktatuurid 1920.–1930. aastail 8 tundi</i> 1. Demokraatia ja diktatuuri põhjooned 2. Demokraatia Ameerika Ühendriikide näitel 3. Autoritarism Itaalia näitel 4. Totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel	1. Iseloomustab demokraatlikku ühiskonda. 2. Iseloomustab diktatuurset ühiskonda. 3. Võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda. F.D.Roosevelt, B.Mussolini, J.Stalin, A.Hitler.	Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); töö mõistetega; mõistekaart; kaardi analüüs; seoste ja erinevuste leidmine eelmise ajalooperioodiga; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje	Pädevused 1. Mõistab ühiskonnas kehtivaid norme ja väärtusi. 2. Analüüsib põhjusi ja tagajärge. 3. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. Läbivad teemad Ühiskonna jätku-suutlikkus

		seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) ning hinnangu andmine demokraatlikule ja diktatuuriühiskonnale; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine	Õppeained Kirjandus, muusika ja kunst: sõdadevaheline olustik
Eesti Vabariik 8 tundi 1. Vabadussõda 2. Asutav Kogu: maareform ja põhiseadus 3. Demokraatliku parlamentarismi aastad 4. Vaikiv ajastu 5. Majandus 6. Kultuur ja eluolu 7. Välispoliitika	1. Iseloomustab Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastatel ja vaikival ajastul. 2. Võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastatel ja vaikival ajastul. 3. Iseloomustab kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi. J.Tõnisson, K.Päts.	Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); mõistekaart; kaardi analüüs, kontuurkaardi täitmine; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) Eesti Vabariigi iseseisvumisest; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine; muuseumis käik	Pädevused 1. Mõistab sõjaaegse ja sõjajärgse inimese eluviisi ning väärtushinnanguid. 2. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. Läbivad teemad Ühiskonna jätku-suutlikkus Õppeained kirjandus ja kunst: eestiaegne elu
Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel 4 tundi 1. Uued kultuurinähtused 2. Teadus 3. Tehnika areng: aatomiuringud, auto ja lennuk, raadio, kino ja film 4. Uued propagandavahendid	Iseloomustab kultuuri arengut ja eluolu maailmas ning nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi.	Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid); kirjeldamine; seoste ja erinevuste leidmine eelmise ajalooperioodiga; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel); rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine; muuseumis käik	Pädevused Võrdleb erinevate ajastute väärtushinnanguid, oskab neid aktsepteerida ning mõista tehnoloogiliste komponentide osa ühiskonna arengus. Läbivad teemad Tervislik eluviis, tehnoloogia ja innovatsioon Õppeained 1. Reaalained ja loodusained: muutused igapäevaelus 2. Kirjandus, muusika, kunst:

			olustik
Teine maailmasõda 1939–1945 10 tundi			
Rahvusvaheline olukord 2 tundi Lääneriikide järeleandmised Saksamaale. München. MRP	Iseloomustab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel ja toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjusi.	Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); kaardi analüüs, kontuurkaardi täitmine; seoste leidmine eelmise ajalooperioodiga; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) ja hinnangu andmine sõjaeelsele ühiskonnale; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine	Pädevused Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus Õppeained Geograafia: Euroopa poliitiline kaart
Sõjategevuse üldiseloomustus 4 tundi 1. Sõja algus ja lõpp 2. Sõdivad pooled, rinded 3. Holokaust 4. ÜRO asutamine	1. Teab, millal algas ja lõppes Teine maailmasõda. 2. Näitab kaardil muudatusi Teise maailmasõja järel. 3. Toob esile Teise maailmasõja tulemused ja tagajärjed. 4. Teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ja mis riikidest moodustus Hitleri-vastane koalitsioon. 5. Näitab kaardil Teise maailmasõja sõjategevust Idarindel, Läänerindel, Vaiksel ookeanil ja Põhja-Aafrikas.	Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); kaardi analüüs, kontuurkaardi täitmine; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) ja hinnangu andmine sõjaaja ühiskonnale; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine; muuseumis käik	Pädevused Mõistab sõjaeegse inimese eluviisi ja väärtushinnanguid. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus, tehnoloogia ja innovatsioon Õppeained Geograafia: Euroopa ja maailma poliitiline kaart
Eesti Teise maailmasõja ajal 4 tundi 1. Baaside ajastu 2. Iseseisvuse kaotamine 3. Juuniküüditamine 4. Sõjategevus Eesti territooriumil 5. Nõukogude ja Saksa okupatsioon	1. Selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos. 2. Iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist.	Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); kirjeldamine; töö mõistetega; mõistekaart; kaardi analüüs, kontuurkaardi täitmine;	Pädevused Peab lugu erinevate rahvaste traditsioonidest ning analüüsib põhjusi ja tagajärgi. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus

		<p>seoste ja erinevuste leidmine eelmise ajalooperioodiga;</p> <p>võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine;</p> <p>küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) ja hinnangu andmine</p> <p>Eesti sõjaaegsele olukorrale;</p> <p>rühmatöö;</p> <p>infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine;</p> <p>muuseumis käik</p>	<p>Õppeained</p> <p>Kirjandus: elulood</p>
<p>Maailm pärast Teist maailmasõda 1945–2000 35 tundi</p>			
<p>Külm sõda 4 tundi</p> <p>1. Külma sõja põhjooned ja avaldumisvormid, kahepooluselise maailma kujunemine: Trumani doktriin, Marshalli plaan, Berliini blokaad ja Saksamaa lõhestamine</p> <p>2. Kriisid ja sõjad: Kuuba kriis, Berliini müür, Vietnami sõda</p>	<p>1. Iseloomustab külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ning vormid.</p> <p>2. Näitab kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid.</p>	<p>Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); kirjeldamine;</p> <p>töö mõistetega; mõistekaart;</p> <p>kaardi analüüs, kontuurkaardi täitmine;</p> <p>töö ajajoonega;</p> <p>võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine;</p> <p>küsimuste koostamine;</p> <p>arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) külma sõja üle;</p> <p>rühmatöö;</p> <p>infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine</p>	<p>Pädevused</p> <p>1. Mõistab erinevate keskkondade reegleid.</p> <p>2. Analüüsib põhjusi ja tagajärgi.</p> <p>3. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.</p> <p>Läbivad teemad</p> <p>Jätkusuutlikkus, tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Õppeained</p> <p>1. Geograafia: Euroopa ja maailma poliitiline kaart</p> <p>2. Kirjandus: inimene sõjas, valikute ees</p>
<p>Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel 4 tundi</p> <p>1. USA ühiskond: sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika</p> <p>2. Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng. Ida- ja Lääne-Saksamaa suhted</p>	<p>Iseloomustab tööstusriikide arengut USA ja SLV näitel.</p>	<p>Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); kirjeldamine;</p> <p>võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine;</p> <p>küsimuste koostamine;</p> <p>arutlus (küsimuste või märksõnade</p>	<p>Pädevused</p> <p>Näeb probleeme ning analüüsib põhjusi ja tagajärgi.</p> <p>Õppeained</p> <p>Kirjandus, muusika, kunst: elulaad</p>

		alusel) ja hinnangu andmine Lääne ühiskonna arengule; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine	
--	--	--	--

<p><i>Kommunistlikud riigid</i> <i>6 tundi</i> 1. Kommunistliku süsteemi teke 2. NSV Liit: stalinism, sula, stagnatsioon</p>	<p>Iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel.</p>	<p>Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); töö mõistetega; mõistekaart; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) ja hinnangu andmine kommunistliku süsteemi arengule; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine; muuseumis käik</p>	<p>Pädevused Näeb probleeme, analüüsib põhjusi ja tagajärgi. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus Õppeained Kirjandus, muusika, kunst: elulaad</p>
<p><i>Eesti Nõukogude okupatsiooni all 6 tundi</i> 1. Piiride muutumine 2. Repressioonid 3. Kollektiviseerimine 4. Industrialiseerimine 5. Poliitiline juhtimine 6. Kultuur ja eluolu</p>	<p>Iseloomustab Eesti arengut NSV Liidu koosseisus.</p>	<p>Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); kirjeldamine; seoste ja erinevuste leidmine eelmise ajalooperioodiga; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) ja hinnangu andmine ENSV ühiskonna arengule; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine; muuseumis käik</p>	<p>Pädevused 1. Väärtustab ühiskonnas toimunut. 2. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus Õppeained Kirjandus, muusika, kunst: elulaad</p>

<p>Kommunistliku süsteemi lagunemine 4 tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perestroika ja glasnost 2. M. Gorbatšov 3. B. Jeltsin 4. Saksamaa ühinemine 	<p>Toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed.</p>	<p>Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); töö mõistetega; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) kommunistliku süsteemi lagunemise põhjustest; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine</p>	<p>Pädevused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Näeb probleeme ning analüüsib põhjusi ja tagajärgi. 2. Väärtustab ühiskonnas toimunut. 3. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. <p>Läbivad teemad</p> <p>Ühiskonna jätkusuutlikkus</p> <p>Õppeained</p> <p>Geograafia: Euroopa ja maailma poliitiline kaart</p>
<p>Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine 5 tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Laulev revolutsioon 2. Balti kett 3. Põhiseadusliku korra taastamine 	<p>Analüüsib Eesti iseseisvuse taastamist ja Eesti Vabariigi arengut.</p>	<p>Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); kirjeldamine; töö mõistetega; mõistekaart; töö ajajoonega; seoste ja erinevuste leidmine eelmise ajalooperioodiga; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamisest; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine; muuseumis käik</p>	<p>Pädevused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Näeb probleeme ning analüüsib nende põhjusi ja tagajärgi. 2. Väärtustab ühiskonnas toimunut. 3. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. <p>Läbivad teemad</p> <p>Ühiskonna jätkusuutlikkus</p> <p>Õppeained</p> <p>Kirjandus, muusika: elulood, ühislaulud</p>
<p>Maailm 1990. aastatest alates 2 tundi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Üldülevaade 2. Euroopa Liidu laienemine 3. NATO laienemine 4. Uued vastasseisud 	<p>Näitab kaardil muutusi maailma poliitilisel kaardil 1990. aastatel. L.Meri, A.Rüütel, M.Laar, E.Savisaar.</p>	<p>Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); kaardi analüüs, kontuurkaardi täitmine; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade</p>	<p>Pädevused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teeb koostööd ning peab lugu erinevate rahvaste traditsioonidest. 2. Oskab võrrelda erinevate ajastute väärtushinnanguid, aktseptib neid ning mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.

		alusel) nüüdisühiskonna probleemide põhjustest; rühmatöö; infootsing, referaadi koostamine ja esitlemine	Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus, tervislik eluviis, tehnoloogia ja innovatsioon
Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel 4 tundi 1. Teaduse ja tehnika areng: aatomiuuringud, infotehnoloogia 2. Massikultuur 3. Naine ja ühiskondlik elu 4. Muutused mentaliteedis	Iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandi II poolel.	Töö allikmaterjaliga (tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid); seoste ja erinevuste leidmine eelmise ajalooperioodiga; võrdlemine, analüüs, põhjuse-tagajärje seoste leidmine; küsimuste koostamine; arutlus (küsimuste või märksõnade alusel) kultuurimuutustest	Pädevused 1. Mõistab tehnoloogiliste komponentide osa ühiskonna arengus ning oskab rakendada teavet õppetöös. 2. Mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel. Läbivad teemad Ühiskonna jätkusuutlikkus, tervislik eluviis, tehnoloogia ja innovatsioon Õppeained 1. Reaalained ja loodusained: muutused igapäevaelus 2. Kirjandus, kunst, muusika: eluolu